Tittel (kan bestemmes senere)

Kun ”Mosseskogen og Kambo” blir litt for prosaisk, mener jeg
Noen løse ideer:
”Mangfoldige Mosseskogen”
”Med Verket, Nøkkeland, Kambo og Kulpe”
”Fra Mors til Kambhorn” (passer best som tittel på en historisk del)
”En skog i vårt hjerte” (poetisk, men … jeg vet ikke)
”Den *siste* skogen” (naturvern/kampsak)
”Skogen alle glemte” (Hm …)
”Natur – kultur – friluftsliv” … (aktuelle stikkord under hovedtitlene)
”Naturmangfold og kulturminner i nordvestre Moss” (litt lang og krøkkete)
Mystiske Mosseskogen (ikke så dum, men kanskje ordet ”mangfoldig” vil appellere til flere)
Eventyrskogen ved Mossefjorden (litt for spesiell, kanskje)
Østenfor sjøen og vestenfor … (som i Asbjørnsen og Moe)

Det kan være en god ide å velge en tittel som vekker nysgjerrighet og følelser, selv om den ikke er helt dekkende for absolutt alt innholdet
”Vandringer” er en klisjé, og bør unngås, synes jeg
Å finne en slående hovedtittel som innbefatter både ordet Mosseskogen og ordet Kambo kan bli vanskelig, tror jeg
Derimot kan begge ordene komme med hvis man tar undertitler med i betraktningen
Det kan også være en ide å gi boken en tittel som kan vekke interesse selv blant de som aldri har hørt om Mosseskogen, altså potensielle lesere i for eksempel Fredrikstad, Ski, Oslo, etc. Selv her i Moss er det mange som ikke vet forskjell på for eksempel Mosseskogen og Mossemarka – noe å tenke på.

Omslagsbilde – kanskje av utsikten fra Røysåsen og nordover
Eventuelt flere mindre bilder under hovedbildet
Korte tekster til omslaget – de to klaffene og baksiden

Takksigelse (liste over personer, bedrifter, etc. 2 sider)
For eksempel
Moss kommune (kulturmidler, søknad bør inn tidlig)
Østfold fylkeskommune (kulturmidler, best sjanse for ja hvis man først har fått ja fra kommunen)
Fylkesmannens miljøvernavdeling (fattig, men noe har de)
Rygge-Vaaler Sparebank (Sparebank 1, Moss’ onkel Skrue …)

Peterson (Høegh Eiendom)
Kiwi Kambo
Kambo Mølle
Moss jeger og fiskerforening (Linnebaugen og Kambobekken er av stor betydning for sjøørretfisket)
Naturvernforbundet
Turistforeningen (etablerer nytt lokallag i mossedistriktet i disse dager)
Stiftelsen Fritt Ord
Etc, etc …

Innholdsfortegnelse (2 sider)

Forord ved velforeningene (2–3 sider)
Kort om hvem vellene representerer
Hvorfor dere ønsket å lage en bok (fremme forståelse av verneverdier, gi friluftslivet et løft, sikre kunnskap for ettertiden, samle den på ett sted, nå et bredt publikum)
Betydningen av naturverdier, kulturminner, og *det lokale* i en stor og kaotisk verden
Kanskje en kort oppsummering av arbeidet for bevaring av skogen (kommuneplanen, planene om et gigantisk nytt boligfelt, oppvåkningen, kontroversene, folkemøtene, samarbeidet ved naturvernorganisasjonene)
Hvem man håper å nå med boken
Hva man først og fremst ønsker å oppnå med den
Tanker om framtiden, scenarier, håp, drømmer

Forord ved Edmund Schilvold (redaktør, grafisk designer) (2 sider)
Kort om bakgrunnen for at jeg ble involvert
Mitt forhold til områdene, min opplevelse av de som har skjedd de siste årene
Utfordringer i forbindelse med oppdraget
Hva det ble lagt vekt på, hva som måtte utelates
Tanker om veien videre

Overblikk, introduksjon (interessevekker) (10–20 sider med bilder)

Beliggenhet i Østfold og Moss (kart)
Geologi, topografi, fra istiden og fram til i dag (men ikke for forutsigbart og kjedelig, mye er alt sagt om dette i Moss bys historie). Kart er aktuelt også for dette.
Naturforhold (som skapt av geologiske og andre forutsetninger). Her kan det være naturlig å si noe om hva som gjør Mosseskogen til noe mer enn ”enda en skau”, som for eksempel den sjønære beliggenheten, strandsonen (ikke minst etter at jernbanen ble lagt i

tunnel) betydningen sett i forhold til alle boligområdene omkring, korridorer av grønt for dyrelivet på tvers av kommunen (fastlandet – Jeløy), m.m. Kart, for eksempel vegetasjonstyper m.m.
Mossesundet som en sjelden helhet, kystnær natur på begge sider
Historiske linjer – steinalder, bronsealder, jernalder, middelalder, nyere tid.
Nærheten til Fossen og til gården (og naturhavnen) på Kambo.
Hva som minner oss om denne historien – kulturminner.
Friluftsliv og opplevelser – muligheter, destinasjoner. Gjerne et oversiktskart over turveier og turstier, parkeringsmuligheter, utkikkspunkter, fiskeplasser, badestrender, severdigheter, etc.
Faktabokser med oppsummeringer

Verket – Sandbukta (10 sider med bilder)
Den historiske bebyggelsen, en severdighet (naturlig med noen bilder av denne)
Litt om områdets betydning sett i et regionalt og nasjonalt perspektiv
Mosseelva og fossens rolle i tilblivelsen til byen (møller, sagbruk, jernverk)
1814, etc. (ikke veldig mye om dette, men noen referanser)
Veiene til og fra Moss og nordover (naturlig overgang til neste kapittel)

Mosseskogen ”sør” (30 – 40 sider med bilder)
Møtet mellom boliger og bebyggelse
Intervjuer med interessante lokale beboerne?
Innfallsporter for turfolket
Postranet
Retterstedet (dramatisk tegning laget av E. Ree av henrettelsen)
Kongeveien
Stemningsbeskrivelse
Røysåsen (et naturlig sted å begynne for de som er ukjente i området), følelsen av historie, utsikten nordover mot Molbekk og vestover mot Jeløy, kontrasten mellom naturen og nærheten til tettbebyggelse og industri
Gjerne uttalelser fra lokale personer om dette
Bygdeborgen
Mot Molbekktjernet (mer veihistorie, kanskje noe om stedet før og etter hogsten, hva trær og gammelskog kan bety for folk)
Molbekktjernet – stemningsbeskrivelse (krever besøk), opprinnelse, historie, hendelser i nyere tid (den nye veien, hvordan det var før, verdien av ”mystiske” og naturlige steder, etc)
Veien videre ned til sjøen fra tjernet
Isrenna
Jernbanen
”Kveld ved Mossesundet” (krever besøk)

Mosseskogen ”nord” (30 – 40 sider)
- Innfallsporter
- Kilsbakken
- Mølleråsen (hakkespettene)
- Dalsøkkene ned mot sjøen (som utgjør noen av de mest verdifulle naturområdene)
- Linnebaugen (fiskerne)
- Veiforbindelsen til Kjellandsvik og Tronvik

Kambo (gård) og Nøkkeland (en mulig kilde Herregårder i Østfold) (10 sider)
- Gården, historie og betydning
- Intervju med Wankel eller andre med tilknytning til gården?
- Industrien – havna, de tradisjonsrike bedriftene (kanskje noe kritikk av industrien)
- Severdigheter i området – få forslag (for eksempel den gamle skolen, løvskogen)
- Forslag til turruter på veiene

Naturområder på Kambo (10 sider)
- Støkkås (utkikkspunkt, bygdeborg, naturlig sted å ta bilde)
- Kulpe (badestrand, kjent fiskeplass, husmannsplass (?))
- Kampen mot containerhavn (en suksesshistorie, dette kan vellet skrive om)
- Kampen mot ilandføring av gass på Kambo (likeså)
- Kanskje noe kritikk av utformingen av boligfeltet Sjøhagen?
- Problemer, mulige forbedringer, tiltak

Folklore (kan bakes inn i de øvrige kapitlene hvis det ikke er så mye av dette) (10 sider)
- Anekdoter
- Barndomsopplevelser fortalt av de som nå er gamle
- Hjemsøkte steder, spøkelseshistorier, underlige opplevelser
- Sagn og eventyr
- Mystiske stedsnavn, mulige forklaringer

Epilog (2–3 sider)
- Kanskje en oppsummering av verneverdier, status ved utgivelse av boken, mulige tiltak videre framover, etc.
- Forslag til verneområde (kart)

Ordliste (3–4 sider)
- Alfabetisk oversikt over ulike navn og begreper, korte forklaringer (minileksikon)

Stikkordsliste (2–3 sider)
    Aktuelle oppslagsord, sidehenvisninger

Kilder (2 sider)
    Bøker, aviser, tidsskrifter, historiske kart, dokumenter, nettsider m.m.

Videre lesning (1–2 sider)
    Anbefalte bøker, internettadresser, m.m.

Andre forslag?

Som disposisjonen over antyder, tror jeg ca. 200 sider vil være tilstrekkelig. Kanskje litt mindre enn dette også (192, for eksempel). Mye vil avhenge av hvor mange og hvor store bilder man vil ha med, hvor mange kart som skal med, og hvor ”luftig” layouten gjøres. Layouten vil for øvrig ikke kunne lages før format på boken er bestemt, noe som igjen avhenger av valg av trykkeri (Zoom, 07 eller andre).

Aktuelle kontaktpersoner (utvides med forslag)

Viggo Jensen, leserinnlegg i Moss Avis

Aktuelle kilder